

OKTOBER 2011 #4

KOMPAS

NIEUWSBRIEF OVER EEN INTEGRAAL
BESTUURLIJK INTERVENTIEPROJECT

In deze editie onder meer:

- Tussenstand controles Kompas
- Gemeenten Opmeer en Koggenland sluiten aan bij Kompas
- Richtlijnen huisvesting arbeidsmigranten op een rij
- Frank Streng: 'Kompas wordt alleen maar belangrijker'
- Nieuw gezicht voor Kompas
- Kompas op internet
- Wat is Kompas?
- Planning

Voorwoord

Dé ideale oplossing voor huisvesting van arbeidsmigranten bestaat niet. Wel zijn er diverse goede opties. Daarom koerst de Projectgroep Huisvesting /Voorzieningen binnen Kompas ook op een meersporenbeleid. Het kan dan gaan om huurwoningen in wijken of linten, huisvesting bij agrariërs, grotere complexen of leegstaande kantoorgebouwen, of zelfs het benutten van de vele te koop staande woningen. Daarbij betrekken we ook de woningbouwcorporaties. Zolang het maar volgens de regels is, bijvoorbeeld waar het gaat om de brandveiligheid.

Sjon Wagenaar, voorzitter projectgroep Voorzieningen binnen Kompas en wethouder van onder meer Bouwen en Milieu en Sociale Zaken binnen de gemeente Drechterland.

De huisvestingsproblematiek wordt op landelijk niveau besproken. Dat doen we bewust. Het is niet de bedoeling dat in diverse delen van het land het wiel opnieuw wordt uitgevonden. Het zou niet goed zijn als in Brabant acht man in een eengezinswoning mogen en hier vier. In het hele land moeten we streven naar dezelfde werkwijze. Gelukkig raken steeds meer partijen van deze aanpak doordrongen. Ik ben vooral blij met de werkwijze van de Vereniging van Internationale Arbeidsbemiddelaars (VIA). In het begin verliepen de gesprekken moeizaam, maar inmiddels is VIA bezig met goede regels rond certificering. Hopelijk een voorbeeld dat navolging verdient. Dit kunnen we als overheid natuurlijk ook gaan afdwingen. We richten ons nu vooral op goede huisvesting van arbeidsmigranten. Ondertussen denken we ook na over het realiseren van welzijnsvoorzieningen voor deze groep, zodat zij zich naast hun werk ook kunnen richten op sociale activiteiten en ontspanning. Er is meer dan werk alleen. Het is belangrijk dat we verveling tegengaan.

Maar voorlopig hebben we de handen vol aan het, samen met partners, regelen van goede huisvesting voor arbeidsmigranten. Met vijf procent van onze bevolking vormen ze een grote groep. Daar mogen en willen we niet omheen. Goede huisvesting is primair een zaak van de werkgevers, maar als overheid gaan we meer sturen en faciliteren. En dat moet ook. Arbeidsmigranten hebben recht op fatsoenlijke huisvesting, passend binnen wet en regelgeving.

**“Arbeidsmigranten
hebben recht op
humane huisvesting”**

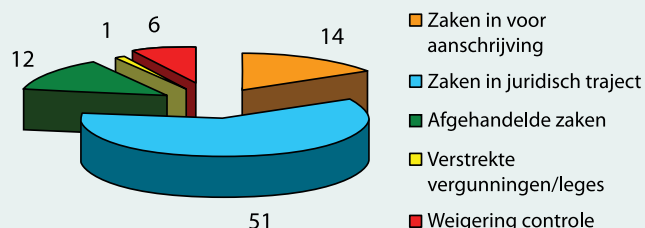
Tussenstand controles Kompas:

78 procent van bezochte locaties in overtreding

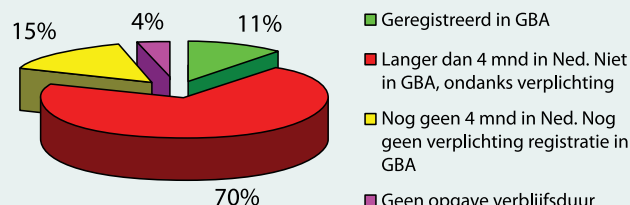
Tot nu toe heeft het interventieteam van Kompas 84 locaties bezocht. Bij ruim driekwart daarvan is sprake van overtreding van de regels rond huisvesting arbeidsmigranten. Kortom, handhaven is nog steeds noodzakelijk. (vervolg op volgende pagina)

De regelovertreding heeft te maken met naleving van het bestemmingsplan, woning- en huisvestingwetgeving, gebruiksbesluit, GBA en/of voertuigregistratie. Pandeigenaren, verhuurders en ook de arbeidsmigranten worden aangesproken en aangeschreven om het wettelijk verzuim te herstellen. De Belastingdienst doet onderzoek naar elf pandeigenaren. 96 buitenlandse kentekens zijn voor nader onderzoek en aanschrijving overgedragen aan het Landelijk Coördinatiecentrum auto (LCA) te Doetinchem.

84 gecontroleerde verblijfslocaties

567 gecontroleerde arbeidsmigranten

Gemeenten Opmeer en Koggenland sluiten aan bij Kompas

Kompas heeft er twee nieuwe partners bij: gemeente Opmeer en Koggenland. 'De bestrijding van de problematiek vraagt om integrale aanpak van alle betrokken disciplines. Daarom hebben we ons aangesloten bij Kompas,' zo motiveert burgemeester Gert-Jan Nijpels van Opmeer. 'En', geeft hij toe, 'omdat de handhavingsmogelijkheden in menskracht en regelgeving voor onze gemeente op deze dossiers te beperkt zijn.'

Volgens wethouder Jan Wijnker van gemeente Koggenland laten ervaringen van Kompas zien dat het onreglementair en inhumain huisvesten van buitenlandse werknemers niet meer als incident wordt beschouwd. 'Regelmatig treft men situaties aan waarbij (te) veel buitenlandse werknemers bij elkaar in een oude woning of stacaravan zijn ondergebracht. Er is vaak sprake is van brandonveilige huisvesting, overlast, huisjesmelkerij, drankmisbruik en criminaliteit. Deze omstandigheden waren voor gemeente Koggenland aanleiding om aan te sluiten bij Kompas. We hopen en verwachten dat Kompas zal bijdragen aan betere leefomstandigheden voor buitenlandse werknemers.'

Richtlijnen huisvesting arbeidsmigranten op een rij

Wat mag nu wel of niet op het gebied van huisvesting voor arbeidsmigranten? Kompas zet ze eens (kort) op een rij.

Op basis van opgedane ervaringen gelden enkele uitgangspunten bij de beoordeling van wenselijke situaties:

- zo hebben werkgevers de verplichting om hier tijdelijk verblijvende werknemers tegen redelijke kosten te (doen) huisvesten in overeenstemming met de wettelijke voorschriften;
- er moet worden voldaan aan de behoefte aan permanente woonruimte voor tijdelijke werknemers en niet alleen voorzien in tijdelijke woonruimte;
- er geldt, in het belang van bewoners en omwonenden, een belang van goed beheer en toezicht;
- de situaties dienen te voldoen aan de wet- en regelgeving.

Kleinschalig, middenschaal en grootschalig

Een en ander leidt tot een kader van huisvestingsmogelijkheden. Deze mogelijkheden zijn verdeeld in kleinschalig, middenschaal en grootschalig. Kort samengevat:

Kleinschalig

Wonen in de wijk

- bij wonen in de wijk is verblijf toegestaan voor vier personen in een ééngezinswoning.
- er mag geen sprake zijn van ongewenste concentratie van deze vorm van wonen in de wijken.
- er moet sprake zijn van een nachtregister met gegevens van de personen die in de woning verblijven, indien zij niet in het GBA zijn geregistreerd.

Huisvesting in de linten

veelal is vrijstelling van het bestemmingsplan noodzakelijk. Bij de beoordeling van verzoeken tot vrijstelling zal rekening moeten worden gehouden met tenminste de volgende voorwaarden:

- maximaal twee personen per slaapkamer, met totaal maximaal acht personen per woning
- voldoen aan regelgeving waaronder brandveiligheidseisen;
- voldoende parkeer-plaatsen op eigen terrein
- gezamenlijke woonkamer en keuken
- geen ongewenste concentratie van deze woonvorm in de linten;
- nachtregister met gegevens van personen die in de woning verblijven, indien zij niet in het GBA zijn geregistreerd.

Middenschaal

a. Semi-permanente bebouwing

Bij de bedrijven in het buitengebied is dit toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- semi-permanente bebouwing met maximaal oppervlak van 200 m² (exclusief recreatieruimten);
- geen huisvesting in (sta)caravans;
- bebouwing mag er niet langer dan vijf jaar staan;
- huisvesting voor maximaal twintig personen;
- met recreatieruimte / woonkamer en keuken
- nachtregister met gegevens van personen die ter plaatse verblijven.

b. In bestaande of nieuwe bedrijfsbebouwing, niet zijnde op bedrijventerreinen. In bestaande of nieuwe in gebruik zijnde bedrijfsbebouwing in het buitengebied is dit toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- met een door de eigenaar, of een door hem gedelegeerde bedrijfsleider/beheerder, bewoonde bedrijfswooning;
- maximaal vijftien kamers;
- met een recreatieruimte / woonkamer en keuken;
- maximaal twee personen per kamer gehuisvest, dus maximaal dertig personen;
- nachtregister met de gegevens van de personen die ter plaatse verblijven.

Pensions

Pensions kunnen worden toegestaan op plaatsen waar deze ruimtelijk en qua leefbaarheid in de woonomgeving passend zijn. Aandachtspunt: de noodzaak om ook hier een gezamenlijke woonkamer en recreatieruimte te eisen. Bij een normaal pension worden die eisen niet gesteld, maar daar gaat het veelal om kortdurend verblijf. Het gaat hier om langduriger verblijf dat kan oplopen tot een half jaar. Dan is een gezamenlijke recreatieruimte / woonkamer noodzakelijk. Ook hier hoort een nachtregister met gegevens van de personen die ter plaatse verblijven, aanwezig te zijn.

Campings/bungalowparken

De mogelijkheid van huisvesting van werknemers op campings en/of bungalowparken wordt niet toegestaan.

Grotere schaal

Bestaande complexen

Grote complexen betreffen vaak nog particulier initiatief. Vrijstelling van een bestemmingsplan is doorgaans nodig. Stimulering van huisvesting van werknemers in bestaande complexen is nodig om mogelijkheden die er zijn te benutten. Het gaat onder meer om het opnieuw gebruiken van leegstaande panden, zoals kantoorruimten. Deze vorm van functiewijziging zou door gemeenten wel gestimuleerd kunnen worden, onder andere door partijen bij elkaar te brengen

Nieuwe, zeer grote complexen

a. semi-permanente voorzieningen voor maximaal vijf jaar

Huisvestingscomplexen van 200 tot 250 personen/overnachtingsmogelijkheden met recreatieve ruimten zijn alleen realiseerbaar wanneer partijen, te weten corporaties, bedrijfsleven en gemeenten, samenwerken. Het is niet wenselijk dat dergelijke complexen pal aan een woonwijk worden gesitueerd, maar de locaties voor dergelijke complexen moeten toch wel zodanig worden gekozen dat nog sprake is van ligging in of nabij een bewoonde wereld.

- het betreft semi-permanente bebouwing met een minimale oppervlak van tien m² per werknemer (exclusief recreatieruimten en overige voorzieningen);
- de bebouwing mag er niet langer dan vijf jaar staan;
- het betreft huisvesting voor maximaal 200 – 250 personen;
- een goed geregeld beheer van het terrein en de huisvesting is aanwezig;
- ontspanningsmogelijkheden, zoals een recreatieruimte, woonkamer en keuken zijn aanwezig;
- een goede ontsluiting van terrein en gebouw zijn gewaarborgd;
- de bebouwing wordt benut voor de huisvesting van werknemers van bedrijven (inclusief uitzendbureaus) die in de regio zijn gevestigd;
- er is een nachtregister aanwezig met de gegevens van de personen die ter plaatse verblijven.

b. permanente voorzieningen

Onder dezelfde voorwaarden als semi-permanente voorzieningen, kunnen permanente voorzieningen worden gebouwd. Van belang is dat de aanvrager aantoont dat de behoefte aan werknemers langer is dan vijf jaar en daarbij tevens aantoont dat locale en/of regionale ontwikkelingen daarmee worden opgelost.

Frank Streng, nieuwe bestuurlijk trekker van Kompas: 'Kompas wordt alleen maar belangrijker'

'Met Kompas moeten we oog hebben voor de voor- en achterkant. Zo zorgt het verbeteren van de leefbaarheid voor minder overlast.'

Kompas is zeer urgent, breed en zal alleen maar belangrijker worden, verwacht Frank Streng. 'Het bevat veel deelaspecten en is daarmee geen eenvoudige klus om in goede banen te leiden. Het vraagt veel samenwerking met andere overheden en partners. We zijn daarmee op de goede weg.' Als nieuwe burgemeester van gemeente Medemblik, volgde hij juli dit jaar Theo van Eijk ook op als voorzitter van de Stuurgroep Kompas.

Volgens Streng neemt de roep om goede huisvesting toe. 'Vergeet niet dat het voor werkgevers nog steeds, vanwege het tijdelijke karakter, aantrekkelijk is om arbeidsmigranten in dienst te nemen. Met zijn allen moeten we zorgen voor maatwerk op het gebied van huisvesting. 'We moeten daarbij steeds voor ogen houden voor wie het doen; de arbeidsmigranten. Zolang we voor hen goede woongelegenheden aanbieden, kunnen zij zich goed richten op hun werk. Natuurlijk moeten we ook oog hebben voor zaken als criminaliteit en het vervelingsprobleem. Uiteraard moet de huisvesting wel passen binnen wet- en regelgeving'.

De horloges gelijk zetten

Voor Streng is de werkconferentie over huisvesting arbeidsmigranten, 3 november in het gemeentehuis van Medemblik, een thuiswedstrijd. Hij heeft in ieder geval één ding voor ogen: dat betrokken partners de horloges gelijk zetten. 'En daarna gaan we met volle kracht vooruit. Met een goede koers op een juist kompas. Naarmate het project langer duurt is het zaak iedereen binnenboord te houden.' Wat hem betreft kan dat door regelmatig resultaten te laten zien. 'Dat heeft een positieve uitstraling. Je toont daarmee dat maatregelen effect hebben.'

Nieuw gezicht voor Kompas: Cindy Nijssen neemt stokje over van André Dekker

Sinds 1 juni dit jaar is Cindy Nijssen de nieuwe operationele leider van project Kompas. Daarmee volgt zij André Dekker op. Nijssen is al langer betrokken bij Kompas. Vanaf juli 2010 zette ze binnen gemeente Medemblik het operationele deel van Kompas daar op. Nu breidt dit dus uit tot de hele regio West-Friesland.

In de praktijk regelt ze de aansturing van de controles van het interventieteam en betreft ze de partijen daarbij. Nijssen is twintig uur per week actief voor Kompas. Haar werkdagen zijn maandag, woensdag en vrijdagochtend. Haar werkplek is binnen gemeente Hoorn. Haar enthousiasme en ambities voor Kompas steekt ze niet onder stoelen of banken. 'Sinds ik erbij betrokken ben, heb ik het project zien groeien en zijn er steeds meer partijen bij betrokken. Ik wil de handhaving rond slechte huisvesting van arbeidsmigranten verder professionaliseren. Ook wil ik mij richten op de zorgvuldigheid en snelheid van de aanschrijvingen.'

Doorpakken

Haar stijl draait om effectiviteit en doorpakken. 'Anders kunnen we geen eind maken aan de uitbuiting van deze groep mensen. Als alle aangesloten partijen hun verantwoordelijkheid pakken en nauw met elkaar samenwerken, dan zal Kompas zeker slagen!'

Meer informatie

Cindy Nijssen is te bereiken op 06 - 1178 8762 of c.nijssen@hoorn.nl.

3 november in gemeentehuis Medemblik:

Werkconferentie huisvesting Arbeidsmigranten voor Noord-Holland Noord

Peter Leegwater, burgemeester Wieringermeer: ‘het gaat nu om bestuurlijke doorzettingskracht’

Peter Leegwater, burgemeester van gemeente Wieringermeer, is er heel stellig in: ‘de neuzen dezelfde kant op. Dat staat voor mij centraal bij de werkconferentie van 3 november over huisvesting van arbeidsmigranten. We moeten breder en meer gezamenlijk optrekken. Pas dan kunnen we de aanpak rond huisvesting arbeidsmigranten tot een succes maken.’

Hoewel hij duidelijk op dit terrein een aantal positieve punten ziet (‘Kompas lukt in West-Friesland, veel illegale situaties zijn aangepakt’) plaatst hij ook een kanttekening. ‘Het is nu te vrijblijvend. Iedere gemeente gaat voor zich maatregelen treffen en dat is niet effectief. De goede wil is er wel degelijk, maar implementatie komt niet van de grond. Als alle gemeentes op dezelfde manier werken, dan redden we het wel.’

Sociale plicht

Wat dat betreft is er volgens hem ook een rol weggelegd voor bestuurders. ‘We moeten ons realiseren dat we heel actief moeten zijn en maatregelen moeten treffen, die overal hetzelfde zijn. Uniformiteit is heel belangrijk.’ Over de leidraad is Leegwater duidelijk: ‘als je werkgelegenheid creëert, moet je ook zorgen voor huisvesting. Dat is een sociale plicht’. En daar is ook bestuurlijke doorzettingskracht voor nodig. ‘Iets wat, als het aan Leegwater ligt, op de werkconferentie aan bod komt.

Over Kompas zegt Leegwater verder nog: ‘ze hebben iets in handen om op te treden, om gezamenlijk voor de dag te komen. Kompas is een goed instrument. Maar de aanpak rond huisvesting van arbeidsmigranten mag nog wel breder dan de Kompas aanpak. Kompas is een goede invalshoek om breder op te trekken. Het is een prima voorbeeld voor andere gemeenten om dingen over te nemen.’

De werkconferentie over huisvesting arbeidsmigranten wordt groot aangepakt. Uitgenodigd worden direct betrokkenen, vooral uit Noord-Holland Noord, zoals burgemeesters, wethouders RO, sector- en afdelingshoofden rond RO en/of Handhaving en bestuurders en strategisch leidinggevendenden binnen bijvoorbeeld politie, OM en woningbouwcorporaties. Locatie is het gemeentehuis van Medemblik aan de Dick Ketlaan in Wognum. De aftrap is om 13.00 uur. Tal van aansprekende presentaties en workshops passeren de revue. Te denken valt aan onderwerpen als huisvesting, fraudebestrijding, mensenhandel en de bestuurlijke aanpak. De afsluiting is om 17.00 uur. Een aparte uitnodiging volgt nog. Meer weten? Neem dan contact op met Agnes Ranzijn van Politie Noord-Holland Noord, agnes.ranzijn@noord-holland.politie.nl, 06 – 531 73 900.

Colofon

Uitgave

Project Kompas.

Perscontacten

Er is brede persaandacht voor Kompas. Onder meer het Noordhollands Dagblad en RTV Noord-Holland berichten regelmatig over de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten. Kompas zoekt ook zelf actief de pers. Met persberichten en interviews. Binnen Kompas zijn afspraken gemaakt over afhandeling van contacten met pers. Deze lopen via de afdeling Communicatie van gemeente Medemblik.

Contactpersoon: Bert Jansen

E: bert.jansen@medemblik.nl

T: 0229 – 856 000.

Gratis abonneren op de nieuwsbrief kan via bjansen.commadvies@gmail.com. U kunt ook eerdere nieuwsbrieven van Kompas aanvragen.

Meer weten?

Meer weten over Kompas? Neem dan contact op projectleider Cindy Nijssen, c.nijssen@hoorn.nl. 06 - 1178 8762 of c.nijssen@hoorn.nl. Meer informatie over Kompas is ook te vinden op www.westfriesegemeenten.nl

Grafische vormgeving

Buro19 B.V.

Kompas op internet

Sinds kort is meer informatie over Kompas te zien op www.westfriesegemeenten.nl

Wat is Kompas?

Sinds medio 2009 is er in oostelijk West-Friesland sprake van Kompas, een bestuurlijk interventieproject rond huisvesting van arbeidsmigranten. De gemeenten Medemblik, Enkhuizen, Drechterland, Hoorn, Stede Broec, Opmeer en Koggenland trekken samen op met partijen als Belastingdienst, UWV, Arbeidsinspectie, SVB en SIOD. September vorig jaar startte een interventieteam met controles bij verblijfslocaties voor arbeidsmigranten, waarvan het vermoeden bestaat dat daar illegaal wordt gehuisvest. Voorop staat dat de huisvesting moet passen binnen de wettelijke kaders. Net als het feit dat arbeidsmigranten recht hebben op humane huisvesting.

Naast handhaving op illegale huisvestingsvormen wordt ook gekeken naar zaken als verplichting tot registratie in het GBA, gemeentebelasting, onrechtmatig voeren van een buitenlands kenteken en reïntegratie. Naar schatting zijn in oostelijk West-Friesland zo'n tien- tot twaalfduizend arbeidsmigranten actief. Deze werken voor een deel binnen land- en tuinbouw en in distributiecentra. Hun huisvesting is al jarenlang een probleem. Er is regelmatig sprake van misstanden; te veel mensen die in een pand verblijven, dat vaak ook geen bestemming heeft voor deze vorm van wonen.

Aansturing

Een stuurgroep, bestaande uit bestuurders vanuit deelnemende gemeenten en managers van landelijke partijen, zorgt voor aansturing. Voorzitter is burgemeester Frank Streng van gemeente Medemblik. Kompas bestaat verder uit twee projectgroepen: Handhaving en Voorzieningen. Bestuurlijke trekkers hiervan zijn Jan Baas (Enkhuizen) en Sjon Wagenaar (Drechterland). Handhaving richt zich op de controletaak en het ontwikkelen van een zo effectief mogelijk handhavingstraject. Voorzieningen gaat gezamenlijk met werkgevers(organisaties) en woningcorporaties afspraken maken over informatie-uitwisseling en het realiseren van alternatieve huisvestingsmogelijkheden.

Planning

Voorlopig gaan de controles nog even door. Tot en met januari 2013 blijft het interventieteam actief. De planning ziet er als volgt uit:

December 2011 - december 2012:

Vervolg controles op illegale huisvestingssituaties.

Daarna eventuele hercontroles huisvestingssituaties.

Januari 2013:

Afronding en eindrapportage.